

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING

ÚSTAV ARCHITEKTURY

INSTITUTE OF ARCHITECTURE

NÁMĚSTÍ MÍRU - DOSTAVBA A REKONSTRUKCE VEŘEJNÉHO PROSTORU V BRNĚ

NÁMĚSTÍ MÍRU - EXTENSION AND REHABILITATION OF PUBLIC SPACE IN BRNO

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Zuzana Šarmanová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. TOMÁŠ PAVLOVSKÝ, Ph.D.

BRNO 2017

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	N3504 Architektura a rozvoj sídel
Typ studijního programu	Navazující magisterský studijní program s prezenční formou studia
Studijní obor	3501T014 Architektura a rozvoj sídel
Pracoviště	Ústav architektury

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Student	Bc. Zuzana Šarmanová
Název	Náměstí míru - dostavba a rekonstrukce veřejného prostoru v Brně
Vedoucí práce	Ing. arch. Tomáš Pavlovský, Ph.D.
Datum zadání	30. 11. 2016
Datum odevzdání	19. 5. 2017

V Brně dne 30. 11. 2016

doc. Ing. arch. Antonín Odvárka, Ph.D.
Vedoucí ústavu

prof. Ing. Rostislav Drochytka, CSc., MBA
Děkan Fakulty stavební VUT

PODKLADY A LITERATURA

Územní plán města Brna – výřez

Situace místa stavby – polohopis a výškopis

Kuča, K. Brno 1991

Hálová-Jahodová, C. Brno, dílo přírody, člověka a dějin. 1975

Hon, Milan: Vývoj koncepce kompaktního bydlení. [s.l.] : Nakladatelství ČVUT, 2007. 26 s. ISBN 978-80-01-03742

Holl, Steven. Paralaxa.

Zadrazilová, Miroslava: Intenzivní městské struktury, pojednání k disertační práci, 2010

Neufert Ernst: „Navrhování staveb“, Consultinvest Praha 2000

Související vyhlášky, technické normy a hygienické předpisy

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ

Cílem diplomové je návrh veřejného prostoru - náměstí v Brně v Masarykově čtvrti. jedná se o území, které slouží v současnosti jako dopravní uzel a ne jako místo pro lidi. Bude navrženo i nejbližší okolí tzn. vstup do parku Kraví hora a přilehlé ulice.

Diplomová práce bude obsahovat:

- Dokladovou část
- Urbanisticko - architektonickou studii
- Model

Výkresová část bude zpracována s využitím CAD, textová část a případné tabulkové přílohy budou zpracovány v textovém a tabulkovém editoru PC. Ve stanoveném termínu bude výsledný elaborát odevzdán vedoucímu diplomové práce v úpravě a kompletaci podle jednotných pokynů Ústavu architektury FAST VUT v Brně. Při zpracování diplomového projektu je nezbytné řídit se směrnicí děkana č. 12/2009 vč. příloh č. 1,2,3: Úprava odevzdání a zveřejňování vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP) na FAST VUT.

Předepsané přílohy:

Seznam složek:

A.DOKLADOVÁ ČÁST

B.URBANISTICKÁ STUDIE:

- textová část A4 v předepsané podobě
- urbanistická studie v úměrném měřítku
- urbanistický detail v úměrném měřítku
- úplný projekt ve formátu A3, A2 nebo A1
- presentační plakát 700/1000mm na výšku

C.MODEL v úměrném měřítku

CD s dokumentací celého projektu

STRUKTURA DIPLOMOVÉ PRÁCE

VŠKP vypracujte a rozčleňte podle dále uvedené struktury:

1. Textová část VŠKP zpracovaná podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (povinná součást VŠKP).
2. Přílohy textové části VŠKP zpracované podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT"

(nepovinná součást VŠKP v případě, že přílohy nejsou součástí textové části VŠKP, ale textovou část doplňují).

Ing. arch. Tomáš Pavlovský, Ph.D.
Vedoucí diplomové práce

ABSTRAKT

Cílem mé práce bylo navrhnout fungující komplex budov rozmanité funkční skladby, kterou Masarykova čtvrť trochu postrádá. Návrh je velmi ovlivněn charakterem Masarykovy čtvrti, dopravním řešením a dalšími faktory, které vyplynuly z jednotlivých analýz území. Rozhodující pro můj návrh byla poloha tramvajové smyčky. Rozhodla jsem se pro přístup odsunu smyčky směrem k parku, což mi umožnilo vytvořit klidné náměstí pro lidi a ne pro dopravu. Navržené bytové domy svým tvarem a uspořádáním vytváří blok. Pro řešenou lokalitu je to hustší zástavba, ale půdorysně vychází z řadových domů, které se v této lokalitě objevují. Další inspirací pro mě byla také zástavba v okolí ulice Pod kaštany. Budovy jsou navrženy jako čtyřpodlažní, ale samotné čtvrté podlaží je u obytných budov o tři metry ustoupené a vytváří tak střešní terasy. Hmotu domu tvoří jednoduché kvádry o průměrném rozměru 72 x 12 m na konci zalomené tak, aby dotvářely blok. Mezi těmito zalomeními je vždy prostor 9 m, který tvoří vstup do vnitrobloku. Průhledy do vnitrobloků opakují princip odstupů mezi rodinnými domy s průhledy do jejich soukromých zahrad. Kromě bytových domů jsem zde navrhla také knihovnu se společenským centrem, radnici, která vytváří protiváhu kostelu sv. Augustina a také menší sportovní halu. Všechny tyto budovy společně fungují a přinášející do Masarykovy čtvrti větší rozmanitost ať už z hlediska občanské vybavenosti nebo sociální skladby obyvatel.

KLÍČOVÁ SLOVA

Masarykova čtvrť, zahradní město, náměstí Míru, veřejný prostor, park Kraví hora, brownfield, tramvajová smyčka, tempo 30, bytové domy, obchodní parter, podzemní hromadné garáže, knihovna, tělocvična, zelená střecha, blok, vnitroblok.

ABSTRACT

The goal of my work was to design a good working complex of buildings with a diverse functional structure which is missing in Masaryk's district a little. The design is highly influenced by the character of Masaryk's quarter, transport solutions and other factors that emerged from individual territorial analyzes. Crucial to my design was the position of the tram loop. I decided to move the loop to the park, which allowed me to create a quiet square for people and not for transport. Designed apartment houses create block structure by their shape and layout. The site is densely built with terraced houses that appear in this locality. Another inspiration for me was the area around Pod kaštany Street. Buildings are designed as a four-storey. The fourth floor is retreated to three-meter to creating roof terraces for flats in last storey. The mass of the house is created by simple blocks with an average size of 72 x 12 m. They are curved at the end to create form a block structure. There is always a 9 m space between these intersections, which forms the entrance to the courtyard. The views of the courtyards repeat the principle of distance between family houses with views of their private gardens. In addition to residential buildings, I have also designed a library with a social center, a town hall that creates a counterbalance to the church of St. Augustine and also a smaller sports hall. All these buildings work together to bring more diversity into Masaryk's neighborhood, whether in terms of civic amenities or social composition of the population.

KEYWORDS

Masaryk district, garden town, square Míru, public space, park Kraví hora, brownfield, tram loop, tempo 30, apartment buildings, business ground floor, underground garage, library, gym, green roof, block, courtyard.

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE VŠKP

Bc. Zuzana Šarmanová *Náměstí míru - dostavba a rekonstrukce veřejného prostoru v Brně*. Brno, 2017. 28 s., 13 s. příl. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav architektury. Vedoucí práce Ing. arch. Tomáš Pavlovský, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval (a) samostatně a že jsem uvedl (a) všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 18. 5. 2017

Bc. Zuzana Šarmanová
autor práce

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych velmi poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Ing. arch. Tomáši Pavlovskému, Ph.D., za pomoc, vstřícnost a objektivní kritiku, kterou mě po celou dobu mé práce zahrnoval. Díky patří taktéž panu doc. Ing. Janu Pavlíčkovi, CSc., za rady, které mi poskytl v oblasti dopravního řešení a ze stejného důvodu ještě musím poděkovat panu Ing. Josefu Veselému, vedoucímu Odboru rozvoje MHD, který nás zasvětil do problematiky rekonstrukce tramvajové smyčky na náměstí Míru.

V Brně dne 18. 5. 2017

Bc. Zuzana Šarmanová
autor práce

OBSAH

- a) titulní list
- b) zadání VŠKP
- c) abstrakt v českém a angl. jazyce, klíčová slova v českém a angl. jazyce
- d) bibliografická citace VŠKP podle ČSN ISO 690
- e) prohlášení autora o původnosti práce
- f) poděkování
- g) obsah
- h) úvod
- i) vlastní text práce
- j) závěr
- k) seznam použitých zdrojů
- l) seznam použitých zkratek a symbolů
- m) seznam příloh
- n) popisný soubor závěrečné práce
- o) prohlášení o shodě listinné a elektronické formy VŠKP

ÚVOD

Tématem mé diplomové práce je návrh veřejného prostoru, a to náměstí Míru v Brně v Masarykově čtvrti. Náměstí je v současnosti dopravním uzlem, kde se kříží doprava automobilová, tramvajová i pěší. V návrhu je tramvajová smyčka odkloněna mimo náměstí a je navržena nová ulice pro objezd náměstí automobily. To umožnilo navrhnout náměstí pouze pro pohyb chodců. Řešené území obsahuje kromě náměstí Míru, také předprostor základní školy navržené Bohuslavem Fuchsem, brownfield bývalé vojenské autoopravny při ulici Lerchova, a také návaznost náměstí na park Kraví hora. Na území brownfieldu a kolem náměstí Míru je navržena nová zástavba, kde je převažující funkční náplní bydlení.

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

Fakulta stavební

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

Brno, 2017

Bc. Zuzana Šarmanová

OBSAH

1. Vymezení území
2. Analytická část
 - 2.1. Charakter Masarykovy čtvrti
 - 2.2. Stavební vývoj
 - 2.3. Současný stav
 - 2.3.1. Dopravní stav
 - 2.3.2. Ovlivňující faktory
 - 2.3.2.1. Dopravní stav
 - 2.3.2.2. Prostor náměstí
 - 2.3.2.3. Prostor brownfieldu
 - 2.3.2.4. Členitost terénu
 - 2.3.2.5. Charakter Masarykovy čtvrti
 - 2.3.2.6. Návaznost na park Kraví hora
 - 2.3.2.7. Přítomnost školních zařízení
 - 2.3.2.8. Přítomnost sportovních zařízení
 - 2.3.2.9. Budoucí rozvojové lokality
3. Odstraněné stavby
4. Navržený stav
 - 4.1. Koncept
 - 4.2. Návrh budov
 - 4.3. Návrh náměstí
 - 4.4. Dopravní řešení
5. Bilance

1. VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Řešené území je ohraničeno ulicí Klácelovou z jihovýchodu, parkem Kraví hora ze severovýchodu a ulicí Lerchovou z jihozápadu. Hranici ze severozápadní strany tvoří katastrální hranice za základní školou navrženou Bohuslavem Fuchsem.

2. ANALYTICKÁ ČÁST

2.1. Charakter Masarykovy čtvrti

Masarykova čtvrt' je jednou z nejkrásnějších a nejkvalitnějších brněnských obytných lokalit. Vznikala především na přelomu 19. a 20. století, je charakteristická a známá svojí architekturou secesní a historizující, ale hlavně vynikající meziválečnou funkcionalistickou architekturou. Nachází se na Žlutém kopci a oficiálně je součástí městské části Brno - Stránice. I přesto, že je centrum města pouhých 10 minut jízdy tramvají č. 4, vládne zde klidná atmosféra, kterou dokonale dokresluje všudypřítomná zeleň, zahrádky a sady rodinných domů a vil a stromořadí lemující ulice. Masarykova čtvrt' je místem s jedinečnou architekturou, maximálním soukromím, bezpečím a navíc jistotou dobré investice. U bytů se zde ceny pohybují okolo 50 000 Kč/m², dům zde vyjde asi na 12 milionů Kč (informace z roku 2012). Výstavba nových rodinných domů v současné době prakticky ustala, spíše dochází k rekonstrukcím a přestavbám stávajících staveb.

2.2. Stavební vývoj

V roce 1878 byl ustanoven tzv. Zalesňovací a okrašlovací spolek v Brně, jenž si jako první úkol vytkl zalesnění Kraví hory. Tím se z Kraví hory stalo rekreační místo, jenž bylo cílem řady výletníků. Tvář jižních svahů ale také měnila stále intenzivnější výstavba činžovních domů, na kterou navázala výstavba tzv. německé úřednické čtvrti. Do roku 1909 vytvořily novorenesanční a secesní vily kompaktní zástavbu kolem ulic Všetickova, Jiříkovského, Zachovy a přilehlé části ulice Tvrdého. V roce 1912 se na vrcholu Kraví hory objevil základ vodojemu s dolní přečerpávací stanicí, který byl v provozu až do poloviny 60. let 20. století. Kolem roku 1913 byla na Žlutém kopci postavena C. a K. nemocnice zeměbrany -

dnes součást Masarykova onkologického ústavu. Před rokem 1918 začala vznikat v těsném sousedství Wilsonova lesa česká úřednická čtvrť, jako protiváha německé úřednické čtvrti. Kolem roku 1922 již existovala vilová zástavba ulic Krondlovy, Tichého a Gogolovy. Do roku 1925 postoupila výstavba domů na úroveň vymezenou ulicemi Barvičova, Roubalova, Havlíčkova a Klácelova. V roce 1923 byly postaveny Sušilovy koleje dle návrhu architekta Rudolfa Hlavinky. V roce 1925 byl otevřen Ústav pro mentálně postižené na ulici Lerchova - dnešní Cyrilometodějská církevní základní škola, gymnázium a střední odborná škola. Na dnešní náměstí Míru byla v roce 1929 přivedena tramvajová linka číslo 4. V roce 1930 (1500 let od smrti sv. Augustina) byl vysvěcen základní kámen kostela zasvěceného sv. Augustinu. Kostel sv. Augustina byl dostavěn v roce 1935 dle návrhu architekta Vladimíra Fischera. Na severovýchodních svazích Kraví hory mělo podle návrhu architekta Aloise Dryáka vyrůst tzv. Akademické náměstí ohraničené budovami filozofické, právnické a přírodovědecké fakulty s centrální knihovnou, budovou konzervatoře a rozšířenými prostorami VUT. Jako první začala v roce 1928 vznikat budova Právnické fakulty. Další výstavba však nikdy nepokračovala, na pozemcích vyrostly za 2. světové války baráky pro německou vojenskou posádku - areál nyní vlastní Vysoké učení technické v Brně. V roce 1949 započala stavba dvou pozorovaten na nejvyšším bodě Kraví hory, z nichž jedna se stala základem pro dnešní Hvězdárnu a planetárium Mikuláše Koperníka v Brně, druhá slouží Masarykově univerzitě. Celou východní stranu Kraví hory zaplnila po 2. světové válce kolonie zahrádkářů. Zahrádky bývaly ve svých počátcích i jakýmsi společenským střediskem, v určité hodiny byly veřejně přístupné a bylo zde pískoviště, houpačky, lavičky a dřevěný stánek s občerstvením. V roce 1975 byl na jižní straně Kraví hory dokončen Areál zdraví Tělovýchovné jednoty Moravská Slávie, jenž byl od roku 2001 rekonstruován ateliérem D.R.N.H. V roce 2004 zde byl otevřen krytý bazén s nezaměnitelným výhledem na Brno. Pod vodním areálem je Středisko pro pěstování léčivých rostlin Masarykovy univerzity. Přes veškeré změny zůstává i dnes Kraví hora podivuhodnou oázou klidu v centru Brna, kam se z centra města dostaneme tramvají číslo 4 asi za deset minut.

2.3. Současný stav

Celá lokality Masarykovy čtvrti je velmi specifická, vilová zástavba v zeleni vytvářející luxusní bydlení, ze kterého zároveň dýchá trocha nostalgie období první republiky, kdy většina vil vznikala. Navázat na takto silný charakter novou zástavbou je těžkým úkolem jak pro architekty, tak pro místní obyvatele, jenž mají nové zásahy v okolí svých domovů přijmout. Jakémukoli zásahu v řešeném území, ale velmi napomáhá současný stav území, ať už nevábný vzhled současného náměstí Míru, tak brownfieldu bývalého autoparku, který k náměstí přiléhá. Neudržovaný stav náměstí i jeho okolí značně znehodnocuje celou lokalitu a uráží všechny ty, kteří se o vznik této oázy klidu zasadili.

2.3.1. Dopravní stav

V řešeném území se vzhledem ke vzdělávacím zařízením koncentruje zejména před osmou hodinou ranní až 1746 studentů. Ti se dopravují buď pomocí MHD (tramvaj č. 4) nebo AID. To často vyvolává zablokování dopravy. Tomu napomáhá také vysazování dětí na ulici Lerchova. Od půl osmé do osmi hodin hlídají přechody asi tři strážníci městské policie. Jednorázově zvyšují koncentraci pěší dopravy také mše, svatby a pohřby, které se konají v kostele sv. Augustina. Základním problémem z hlediska dopravy ale zůstává průjezd tramvajové dráhy křižovatkou náměstí Míru a s tím spojený problém nedodržování přednosti v jízdě.

2.3.2. Ovlivňující faktory

2.3.2.1. Dopravní situace

Náměstí míru je z hlediska dopravy velmi problematickým místem. Na jednom místě se protíná městská hromadná doprava - tramvajová linka č. 4, individuální automobilová doprava a vysoká koncentrace pěších. Což zejména v ranních a odpoledních hodinách vytváří nepřehledné situace.

2.3.2.2. Prostor náměstí

Náměstí Míru dnes postrádá jednoznačné vymezení. Na severní straně se nachází hlavní dominanta, a to kostel sv. Augustina s farou. K němu byla přistavěna budova studentských kolejí. Tuto budovu náležející Masarykově univerzitě, ač vytváří hranici vymezující prostor náměstí, navrhuji odstranit. Svým vysokým vstupním schodištěm vytváří bariéru pro přístup z náměstí, a tím také působí, jakoby se snažila konkurovat kostelu sv. Augustina a jeho schodišti. Východní strana je ukončena ulicí Lerchovou s budovami Cyrilo-metodějské církevní školy. Jižní strana náměstí s jednopodlažním objektem samoobsluhy neodpovídá zbylým objektům vymezující hranice náměstí. Parková úprava na náměstí postrádá jakýkoli koncept. Veškeré funkční využití náměstí je přerušeno smyčkou tramvajové linky, která ovládá celý centrální prostor.

2.3.2.3. Prostor brownfieldu

Během první republiky byl pozemek ovocnou zahradou Sušilových studentských kolejí. Po 2. světové válce jej zabrala Československá lidová armáda a zřídila na něm autoopravnu vojenských vozidel, areál od té doby místní lidé nazývají kasárnami. V současné době je pozemek, včetně budov na něm, nevyužívaný a v dezolátním stavu, což je v lokalitě s nejvyššími cenami nemovitostí plýtvání.

2.3.2.4. Členitost terénu

2.3.2.5. Charakter Masarykovy čtvrti

Masarykova čtvrť je vnímána jako jedna z nejlepších, nejkrásnějších a nejluxusnějších částí Brna pro bydlení. Zde si nechávali stavět své soukromé vily významní architekti, spisovatelé, výtvarní umělci, vědci a další významné brněnské osobnosti, např. architekti Jindřich

Kumpošt, Jiří Kroha, Josef Polášek, umělec Ivo Váňa a další. Jedná se o klidnou lokalitu, s množstvím zeleně, zahrádek a sadů rodinných domů a vil, nedaleko centra Brna s dobrou dopravní dostupností tramvají č. 4. Cena pozemků je podle cenové mapy Brna stanovena na 7000 Kč/m².

2.3.2.6. Návaznost na park Kraví hora

2.3.2.7. Přítomnost školních zařízení

Na náměstí Míru se nachází množství školních zařízení, které výrazně ovlivňují pohyb pěších i automobilů v řešeném území. Na adrese náměstí Míru 3 je Soukromá základní škola s kapacitou 360 žáků, její součástí je také Základní umělecká škola A.R.K. music. Na rohu ulic Lerchova a Rudišova najdeme Cyrilo-Methodějskou církevní základní školu s kapacitou 530 žáků a na ni navazuje Cyrilo-methodějské gymnázium a Střední odborná škola pedagogická. Dále tu jsou dvě budovy studentských kolejí náležející do správy Masarykovy univerzity. Koleje vedle kostela sv. Augustina mají kapacitu 248 lůžek, ale jak jsem již zmínila, navrhuji tuto budovu odstranit. Sušilovy koleje na ulici Klácelova mají kapacitu 313 lůžek a zároveň se v této budově nachází i soukromá mateřská školka Kulíšek vyučující dle zásad Montessori pedagogiky.

2.3.2.8. Přítomnost sportovních zařízení

2.3.2.9. Budoucí rozvojové lokality

Zde mám na mysli hlavně areál VUT a zahrádkářskou kolonii na Kraví hoře. Tyto lokality nejsou Územním plánem dosud stanoveny jako rozvojové. Nicméně se často stávají předmětem řešení různých návrhů, jak by se daly využít, zda by zde měla vyrůst velká galerie a muzeum nebo rozsáhlý bytový komplex. Jelikož, náš návrh má

představovat jakousi vizi jak chceme, aby se Brno vyvíjelo, proto předpokládám, že i z těchto lokalit se stanou možná rozvojová území.

3. ODSTRANĚNÉ STAVBY

Kromě zásadního odstranění brownfieldu bývalé autoopravny a přilehlé budovy Brněnky jsem se rozhodla ještě pro několik dalších zásahů. Odstranění budovy restaurace Monte Bú vychází z rozhodnutí, že umístění restaurace na tomto místě není vhodné, ale patří na náměstí. Budova vysokoškolských kolejí na náměstí Míru je sice urbanisticky správně umístěná, protože spolu s kostelem sv. Augustina tvoří pevnou hranici severozápadní strany náměstí, ale nemyslím si, že studentské koleje je vhodná funkční náplň budovy na hlavním náměstí této lokality včetně nevhodně řešeného zvýšeného přízemí, které vytváří bariéru v přístupu do budovy. Poslední z odstraňovaných staveb je jídelna přiléhající k základní škole. Dle mého názoru tato budova příliš vyčnívá a narušuje ráz této základní školy, Proto by nově navržená jídelna byla v architektonickém návrhu řešena provázaněji se stávající budovou, i když by nejspíš muselo dojít i k zásahu do samotné budovy školy.

4. NAVRŽENÝ STAV

4.1. Koncept

Návrh vychází ze záměrů, které jsem si stanovila na základě charakteru řešeného území a kladných i negativních faktorů, které vyplynuly z jednotlivých analýz. Nejprve přišla na řadu otázka dopravního řešení, zvláště poloha tramvajové smyčky. Rozhodla jsem se pro přístup odsunu smyčky směrem k parku i za cenu zmenšení plochy zeleně a mírného navýšení docházkových vzdáleností. To mi umožnilo vytvořit klidné náměstí pro lidi a ne pro dopravu. Navržené budovy vychází z rastru 12 x 12 m a částečně navazují na stávající strukturu. Průhledy do vnitrobloků opakují princip odstupů mezi rodinnými domy s průhledy do jejich soukromých zahrad.

4.2. Návrh budov

Budovy jsou navrženy jako čtyřpodlažní, ale samotné čtvrté podlaží je u obytných budov o tři metry ustoupené a vytváří tak střešní terasy pro několik největších bytů v posledním podlaží. Hmotu domu tvoří jednoduché kvádry o průměrném rozměru 72 x 12 m na konci zalomené tak, aby dotvářely blok. Mezi těmito zalomeními je vždy prostor 9 m, který tvoří vstup do vnitrobloku, ze kterého jsou situovány i některé hlavní vstupy do domů. Jeden z vnitrobloků slouží v úrovni 1.NP jako zastřešené parkoviště pro návštěvníky marketu a střešní terasa pro vyšší podlaží. Druhý z vnitrobloků je soukromý, pouze pro obyvatele domu. Domy jsou navrženy částečně jako chodbové, kde vertikální komunikaci tvoří přímá schodišťová ramena se samostatnou výtahovou šachtou. Vstupy do bytů jsou situovány z této společné chodby. Budovy obrácené do ulice Údolní a do náměstí Míru jsou řešeny jako schodišťové s centrálním zalomeným schodištěm se sdruženou výtahovou šachtou. Domy kolem náměstí vytváří pevnou hranici otevřenou pouze ze severovýchodní strany do parku Kraví hora. Domy na jihovýchodní a jihozápadní straně náměstí mají obchodní parter složený z menších průchozích obchůdků o průměrné velikosti 60 m².

4.3. Návrh náměstí

Návrh samotného náměstí ovlivňovalo mnoho okolností - optimální velikost pro danou lokalitu, vhodná funkční skladba budov na náměstí Míru. Stávající náměstí nefunguje jako centrum Masarykovy čtvrti, není jasně definováno, večer se zde člověk necítí bezpečně. Není tu dostatek očí, které by náměstí hlídaly, což je právě dáno nevhodnou funkční skladbou budov. Rozhodla jsem se respektovat původní umístění a tvar náměstí. Navržené náměstí Míru je menší, užší, ale je doplněno druhým, Školním náměstím před základní školou.

4.4. Dopravní řešení

V našem řešeném území je hlavní komunikací ulice Údolní (sběrná komunikace typu B), kde ponechávám rychlost jízdy 50 km/h. Na obslužných komunikacích v řešeném území (konceptně samozřejmě v celé Masarykově čtvrti) navrhuji zónu

Tempo 30, která podpoří charakter Masarykovy čtvrti, jako města v zeleni zpomalením dopravy. Nižší rychlosti jsou také předpokladem pro bezpečnou jízdu na kole v dopravním prostoru a již není potřeba vymezovat samostatné cyklopruhy. Zóna Tempo 30 přispívá k nižší zátěži pro obyvatele těchto oblastí a zvyšuje bezpečnost provozu. V celé oblasti se vyznačí omezení rychlosti dopravní značkou. Křižovatku ulic Lerchova a Valčíkova (navržená ulice) navrhuji formou zvýšené vozovky do úrovně chodníků, která bude doplněna i barevným zvýrazněním celé plochy. V řešeném území také navrhuji výsadbu stromů podél ulic a parkování s ostrůvky, což napomáhá zklidnění dopravy. Zastávku MHD Náměstí Míru navrhuji ve formě tzv. Vídeňské zastávky. To znamená, že vozovka v místě nástupní plochy je vyvýšená do úrovně chodníku a v momentě nastupování cestujících do tramvaje musí auta zastavit a čekat než se tramvaj rozjede. Účelem tohoto uspořádání je opět přirozené zpomalení dopravy a zvýšení bezpečnosti.

5. BILANCE

Celková plocha řešeného území	75 665 m ²
STÁVAJÍCÍ STAV	
Celková zastavěná plocha	11 545 m ²
Celková nezastavěná plocha	64 120 m ²
Procento zastavění	15 %
NAVRŽENÝ STAV	
Celková zastavěná plocha	16 995 m ²
Celková nezastavěná plocha	58 670 m ²
Procento zastavění	29 %
Plocha navržené zástavby	9 440 m ²
Hrubá podlažní plocha HPP	28 180 m ²
Čistá podlažní plocha ČPP (ČPP = 80 % z HPP)	22 544 m ²

NAVRŽENÝ STAV – POUZE BYTOVÉ DOMY

Plocha navržené zástavby	5 280 m ²
Hrubá podlažní plocha HPP	20 510 m ²
Čistá podlažní plocha ČPP (ČPP = 80 % z HPP)	16 408 m ²
Počet navržených bytových jednotek (BJ)	117 bytů
Počet nových obyvatel (2,2 obyvatele/BJ)	260 obyvatel
Počet parkovacích míst – potřebný (1,5 automobilu/BJ)	175 míst
Počet parkovacích míst – navržený	230 míst

ZÁVĚR

Výsledkem mé práce je urbanistický návrh na zástavbu a veřejný prostor na náměstí Míru v Masarykově čtvrti v Brně. Navrhla jsem se zde jak budovy určené pro bydlení, tak kulturní, sportovní a administrativní objekty. Včetně hmotového, a u některých domů i dispozičního řešení navržených budov, jsem věnovala velkou pozornost také návrhu náměstí Míru, nově navrženého Školního náměstí a celkovému dopravnímu a funkčnímu řešení v daném území. Nové náměstí s okolní zástavbou vytváří plnohodnotné centrum Masarykovy čtvrti.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Osobní setkání s panem Ing. Josefem Veselým, který je vedoucí Odboru rozvoje MHD při DPMB, a.s.

2D a 3D mapové podklady poskytnuté Odborem městské informatiky

Vlastní fotografie

Knižní publikace:

Jacobs Jane: Smrt a život amerických velkoměst, Random House, 1961

Kuča Karel: BRNO - Vývoj města, předměstí a připojených vesnic, Baset, 2000

Neufert Ernest: Navrhování staveb, Consult Incest, 2008

Sitte Camillo: Stavba měst podle uměleckých zásad, Arch, 1995

Internetové odkazy:

<http://kravihora.hvezdarna.cz/>

<https://cs.wikipedia.org/>

<http://kaviar.fa.vutbr.cz/>

<http://www.cuzk.cz/>

<https://www.arcgis.com/>

<http://www.vilemwalter.cz/>

<https://mapy.cz/>

www.tzb-info.cz

<http://www.archiweb.cz/>

<http://www.petr-projekt.eu>

<https://www.brnenskepalermo.cz>

<http://www.zitbrno.cz/>

<http://druhebrno.smerem.cz/>

<https://www.facebook.com/>

<http://www.mmcite.com/>

nejrůznější informace o Kraví hoře

historie Masarykovy čtvrti

nepostavené Brno

vlastnictví jednotlivých pozemků

historické ortofotomapy Brno

staré mapy Moravy a města Brna

mapy

všeobecné technické informace

inspirace, parkování, parkovací domy

principy zklidňování dopravy

rekonstrukce tramvajové smyčky

zprávy z magistrátu i radnice

opuštěné stavby, brownfieldy atd.

Lerchova otevřeno všem

městský mobiliář

Magistrát města Brna

<https://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-rozvoje->

<mesta/odbor-uzemniho-planovani-a-rozvoje/>

Územní plán města Brna

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

ČR	Česká republika
VUT	Vysoké učení technické
FAST	Fakulta stavební
VŠKP	vysokoškolská práce
SOŠP	střední odporná škola pedagogická
ZŠ	základní škola
příl.	příloha
č.	číslo
RD	rodinný dům
RS	regulační stanice
NP	nadzemní podlaží
PP	podzemní podlaží
HPP	hrubá podlažní plocha
ČPP	čistá podlažní plocha
BJ	bytová jednotka
ÚP	územní plán
BC	plochy čistého bydlení
BO	plochy všeobecného bydlení
SO	smíšené plochy obchodu a služeb
OK	plochy pro veřejnou vybavenost - kultura
OS	plochy pro veřejnou vybavenost - školství
ZP	plochy parků
ZR	plochy rekreační zeleně
R	zvláštní plochy pro rekreaci
TV	plochy pro technickou vybavenost
%	procentuální vyjádření
m ²	metr čtvereční – jednotka plochy
ZÁS.	zásobování
APS	automatický parkovací systém
Pxx	označení počtu parkovacích míst
Σ	suma

SEZNAM PŘÍLOH

a) Urbanistická studie dostavby a rekonstrukce Náměstí Míru (formát B1)

- 01 Analýza širších vztahů, analýza vybavenosti
- 02 Analýza stavebního vývoje
- 03 Analýza dopravy, analýza podlažnosti
- 04 Analýza zeleně, analýza vlastnických vztahů
- 05 Analýza ovlivňujících faktorů
- 06 Úpravy řešeného území - odstraňované stavby
- 07 Koncept
- 08 Urbanistická situace - návrh
- 09 Urbanistická situace - vnitřní uspořádání
- 10 Urbanistická situace - dopravní řešení
- 11 Urbanistická situace - funkční využití
- 12 Urbanistický detail
- 13 Vizualizace, bilance

b) Urbanistická studie dostavby a rekonstrukce Náměstí Míru (formát B1)

- Titulní list
- Obsah dokumentace
- Průvodní zpráva
- 01 Analýza širších vztahů, analýza vybavenosti
- 02 Analýza stavebního vývoje
- 03 Analýza dopravy, analýza podlažnosti
- 04 Analýza zeleně, analýza vlastnických vztahů
- 05 Analýza ovlivňujících faktorů
- 06 Úpravy řešeného území - odstraňované stavby
- 07 Koncept
- 08 Urbanistická situace - návrh
- 09 Urbanistická situace - vnitřní uspořádání
- 10 Urbanistická situace - dopravní řešení
- 11 Urbanistická situace - funkční využití
- 12 Urbanistický detail
- 13 Vizualizace, bilance

c) Prezentační plakát 700 × 1000 mm

d) Fyzický model

e) CD s elektronickou verzí všech příloh

POPISNÝ SOUBOR ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Vedoucí práce	Ing. arch. Tomáš Pavlovský, Ph.D.
Autor práce	Bc. Zuzana Šarmanová
Škola	Vysoké učení technické v Brně
Fakulta	Stavební
Ústav	Ústav architektury
Studijní obor	3501T014 Architektura a rozvoj sídel
Studijní program	N3504 Architektura a rozvoj sídel
Název práce	Náměstí míru - dostavba a rekonstrukce veřejného prostoru v Brně
Název práce v anglickém jazyce	Náměstí míru - extension and rehabilitation of public space in Brno
Typ práce	Diplomová práce
Přidělovaný titul	Ing. arch.
Jazyk práce	Čeština
Datový formát elektronické verze	PDF
Abstrakt práce	<p>Cílem mé práce bylo navrhnout fungující komplex budov rozmanité funkční skladby, kterou Masarykova čtvrť trochu postrádá. Návrh je velmi ovlivněn charakterem Masarykovy čtvrti, dopravním řešením a dalšími faktory, které vyplynuly z jednotlivých analýz území. Rozhodující pro můj návrh byla poloha tramvajové smyčky. Rozhodla jsem se pro přístup odsunu smyčky směrem k parku, což mi umožnilo vytvořit klidné náměstí pro lidi a ne pro dopravu. Navržené bytové domy svým tvarem a uspořádáním vytváří blok. Pro řešenou lokalitu je to hustší zástavba, ale půdorysně vychází z řadových domů, které se v této lokalitě objevují. Další inspirací pro mě byla také zástavba v okolí ulice Pod kaštany. Budovy jsou navrženy jako čtyřpodlažní, ale samotné čtvrté podlaží je u obytných budov o tři metry ustoupené a vytváří tak střešní terasy. Hmotu domu tvoří jednoduché kvádry o průměrném rozměru 72 x 12 m na konci zalomené tak, aby dotvářely blok. Mezi</p>

těmito zalomeními je vždy prostor 9 m, který tvoří vstup do vnitrobloku. Průhledy do vnitrobloků opakují princip odstupů mezi rodinnými domy s průhledy do jejich soukromých zahrad. Kromě bytových domů jsem zde navrhla také knihovnu se společenským centrem, radnici, která vytváří protiváhu kostelu sv. Augustina a také menší sportovní halu. Všechny tyto budovy společně fungují a přinášející do Masarykovy čtvrti větší rozmanitost ať už z hlediska občanské vybavenosti nebo sociální skladby obyvatel.

**Abstrakt práce
v anglickém
jazyce**

The goal of my work was to design a good working complex of buildings with a diverse functional structure which is missing in Masaryk's district a little. The design is highly influenced by the character of Masaryk's quarter, transport solutions and other factors that emerged from individual territorial analyzes. Crucial to my design was the position of the tram loop. I decided to move the loop to the park, which allowed me to create a quiet square for people and not for transport. Designed apartment houses create block structure by their shape and layout. The site is densely built with terraced houses that appear in this locality. Another inspiration for me was the area around Pod kaštany Street. Buildings are designed as a four-storey. The fourth floor is retreated to three-meter to creating roof terraces for flats in last storey. The mass of the house is created by simple blocks with an average size of 72 x 12 m. They are curved at the end to create form a block structure. There is always a 9 m space between these intersections, which forms the entrance to the courtyard. The views of the courtyards repeat the principle of distance between family houses with views of their private gardens. In addition to residential buildings, I have also designed a library with a social center, a town hall that creates a counterbalance to the church of St. Augustine and also a smaller sports hall. All these buildings work together to bring more diversity into Masaryk's neighborhood, whether in terms of civic amenities or social composition of the population.

Klíčová slova

Masarykova čtvrť, zahradní město, náměstí Míru, veřejný prostor, park Kraví hora, brownfield, tramvajová smyčka, tempo 30, bytové domy, obchodní parter, podzemní hromadné garáže, knihovna, tělocvična, zelená střecha, blok, vnitroblok.

**Klíčová slova
v anglickém
jazyce**

Masaryk district, garden town, square Míru, public space, park Kraví hora, brownfield, tram loop, tempo 30, apartment buildings, business ground floor, underground garage, library, gym, green roof, block, courtyard.

PROHLÁŠENÍ O SHODĚ LISTINNÉ A ELEKTRONICKÉ FORMY VŠKP

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že elektronická forma odevzdané diplomové práce je shodná s odevzdanou listinnou formou.

V Brně dne 18. 5. 2017

Bc. Zuzana Šarmanová
autor práce